

PROGRAMMA VOOR DE PRIJSVRAAG VOOR HET MAKEN VAN EEN VOORLOPIG ONTWERP VOOR DE

AFBOUW VAN DE ST. MARTINUS TOREN TE WEERT

De Hoofd-parochiale kerk van Weert, in het hart van de oude stad aan het Marktplein gelegen en toegewijd aan de stadspatroon Sint Martinus, werd in laat-gothische stijl ontworpen en gebouwd als een hallenkerk met drie even hoge beuken. Deze drie schepen, waarvan het middenschip de grootste breedte heeft, bezitten een even fraai als speels stervormige overwelling, zijn onderling gescheiden door twee statige rijen van acht stoere, ronde zuilen uit hardsteen en worden aan de oostelijke zijden door vijfhoekige absides afgesloten. Aan de westelijke zijde is tegen de hoofdbeuk de machtige toren aangebouwd, geflankeerd door de sierlijk bewerkte gevels, die de zijbeuken in het westen afsluiten.

Waarschijnlijk is de bouw van deze kerk omstreeks 1450 met de oostelijke helft begonnen en in het begin van de 16de eeuw met de westelijke helft en de toren voltooid. De hoofdingang bevindt zich aan de westelijke zijde onder de toren: een dispositie, die in het zuiden des lands onder Brabantse invloed bleef voortbestaan. Aandacht verdient de schilderachtige, laat-gothische rondboog van dit torenportaal, de baldakijnnis daarboven, en de fraai gesneden deuren, die in haar vormentaal reeds de Renaissance aankondigen.

Alle onderdelen van het bouwwerk, als zuilen, kapitelen, kraagstenen zijn met zorg en liefde door bekwame handen vervaardigd. Strengheid van lijn en sierlijkheid van vorm gaan in dit bouwwerk harmonisch samen, terwijl het overvloedig binnenstromend licht het interieur die gelijkmatige heldere lichtverdeling schenkt, welke kenmerkend is voor de hallenkerken.

Ook de uitwendige bouw weet het oog te bekoren met zijn schilderachtige effecten. Brede banden tufsteen onderbreken op gelijke afstanden de in baksteen opgetrokken wanden: een decoratieve werking, die herinnert aan verwante muurbehandeling bij oude Byzantijnse heiligdommen.

Deze kerk, om haar architectonische en esthetische waarden geroemd, kreeg in de 16e eeuw nog bijzondere historische betekenis, toen binnen haar muren het stoffelijk overschot van Philippe de Montmorency werd bijgezet. Hij stamde uit het geslacht der Heren van Hoorne (of Horn), die het kasteel te Weert bewoonden en aan deze stad stadsrechten verleenden. Op last van de hertog van Alva werd hij met Egmond te Brussel in 1568 onthoofd.

De indrukwekkende toren, die de wijde omtrek beheerst, wekt reeds bij de eerste oogopslag eerbied voor de knappe bouwmeester. Het vernuft van de architect wist ook hier monumentaliteit met speelse effecten te verbinden. Niet alleen werd de fraaie afwisseling van baksteen en natuursteen in de toren versterkt voortgezet, maar de conterforten, die van verdieping tot verdieping opstijgen, hebben ieder een eigen karakteristieke gedaante gekregen, zodat ook hier op meesterlijke wijze eentonige herhaling werd vermeden, zonder dat de krachtige werking van het torenmassief hieronder leed.

Evenals bij zovele kerken uit de Middeleeuwen bleef de toren onvoltooid. Eerst in 1885 werd aan de architect Kayser opdracht verleend, de toren af te bouwen. Hij heeft op zeer verdienstelijke wijze zijn nieuwe afsluiting met de bestaande onderbouw weten te verbinden. Aan het bovenstuk van Kayser's werk was echter een kortstondig bestaan beschoren, want op 14 November 1940 werd de spits door een hevige Z.W.-wind van de toren gerukt, waarom thans door middel van een prijsvraag de afbouw van de toren en daarmee de voltooiing van de oude Sint Martinuskerk wederom aan de orde worden gesteld.

DE PRIJSVRAAG

Het kerkbestuur wendde zich tot het Bestuur van de Groep Bouwkunst van de A.K.K.V. met het verzoek een prijsvraag te willen voorbereiden voor het maken van een project voor de beëindiging van de toren, aan welk verzoek genoemd bestuur gaarne gevolg gaf.

De technische en andere gegevens, welke nodig zijn voor de uitwerking der plannen zullen worden gepubliceerd in het R.K. Bouwblad. Deze bestaan o.m. uit een tekening van de toestand, waarin de toren zich bevindt, enige beschouwingen over de toren en diens situering in het stadsplan, alsmede enige luchtfoto's van de stad.

I. HET GEVRAAGDE

Van de inzenders wordt gevraagd en wel in tekening een ontwerp voor de beëindiging van de toren, op A2 of A1 formaat (42 x 59,4 of 59,4 x 84,1).

1. Een situatietekening van de toren op schaal 1 : 1000, waarin aangegeven

het standpunt van waaruit de onder 5 genoemde perspectieftekening is gemaakt.

2. Een silhouet-tekening op schaal 1 : 200 van de stad met de herstelde toren.
3. Een of meerdere torenaanzichten op schaal 1 : 100.
4. Torenplattengronden en doorsneden 1 : 100 van het bestaande en het nieuwe gedeelte.
5. Een perspectieftekening maximaal A1 formaat.
6. Een korte toelichting op de tekeningen, waarin de ontwerper opgeeft in welk materiaal hij de belangrijkste bouwonderdelen wil uitvoeren.
7. Verlangd worden lijntekeningen in potlood, krijt of inkt ofwel lichtdrukken met donkere lijnen op lichte grond.
8. De wijze van behandeling van de perspectivische tekening wordt vrijgelaten.
9. Alle tekeningen moeten op strobord of houtbord van ongeveer 3 mm. dikte worden beplakt en van beschermde gaatjes voor het ophangen worden voorzien. Zij mogen niet in lijsten of achter glas worden gezet.
10. Alle in het bovenstaande niet-gevraagde tekeningen en maquettes zullen niet voor beoordeling in aanmerking komen en zullen niet worden tentoongesteld.

II. SAMENSTELLING EN BEVOEGDHEDEN VAN DE JURY

1. Het Bestuur van de groep Bouwkunst heeft op verzoek van en in overleg met het kerkbestuur van de Parochie van St. Martinus een Jury benoemd.
2. Deze Jury zal bestaan uit 7 leden en wel:
 1. Dr P. S. Everts, pr., Leraar aan het Klein-Seminarie „Rolduc“, te Kerkrade;
 2. Ir J. Froger, Hoogleraar aan de Technische Hogeschool, te Delft;
 3. Ir M. Granpré Molière, Hoogleraar aan de Technische Hogeschool, te Delft;
 4. Rector H. van Helvoort, pr., Bouwkundig inspecteur van 't bisdom den Bosch, te 's-Hertogenbosch;
 5. Jhr Dr E. O. M. van Nispen tot Sevenaar, Directeur van het Rijksbureau voor Monumentenzorg, te 's-Gravenhage;
 6. Dr J. J. M. Timmers, Hoogleraar aan de Keizer Karel-Universiteit, te Nijmegen;
 7. Ir H. Thunnissen, architect te 's-Gravenhage.

De Jury adviseert het kerkbestuur over:

1. Het samenstellen van het Programma.
 2. De beantwoording van vragen betrekking hebbende op het Prijsvraagprogramma.
 3. De toekenning van prijzen, waartoe zij zo mogelijk binnen 2 maanden na de inlevering der ontwerpen een gemotiveerd rapport aan het kerkbestuur zal uitbrengen.
 4. De eventuele geschiktheid van een der ontwerpen voor de realisatie in overleg met de Prijsvraagcommissie en het Rijksbureau voor Monumentenzorg.
- Het rapport van de Jury zal worden gepubliceerd in het R.K. Bouwblad en afschrift daarvan zal aan de deelnemers via het correspondentie-adres worden toegezonden.

III. INLICHTINGEN

1. Gedurende twee maanden na de publicatie van deze prijsvraag kunnen schriftelijk inlichtingen worden gevraagd aan het adres van de secretaris van de Jury, Ir H. Thunnissen, van Zaekstraat 19, 's-Gravenhage.
2. De beantwoording der vragen zal successievelijk en zo spoedig mogelijk geschieden in het „R.K. Bouwblad“, het „Bouwkundig Weekblad“ en „Bouw“.
3. Alleen de op deze wijze verstrekte inlichtingen zullen worden geacht deel uit te maken van het Prijsvraag programma.

IV. PRIJZEN

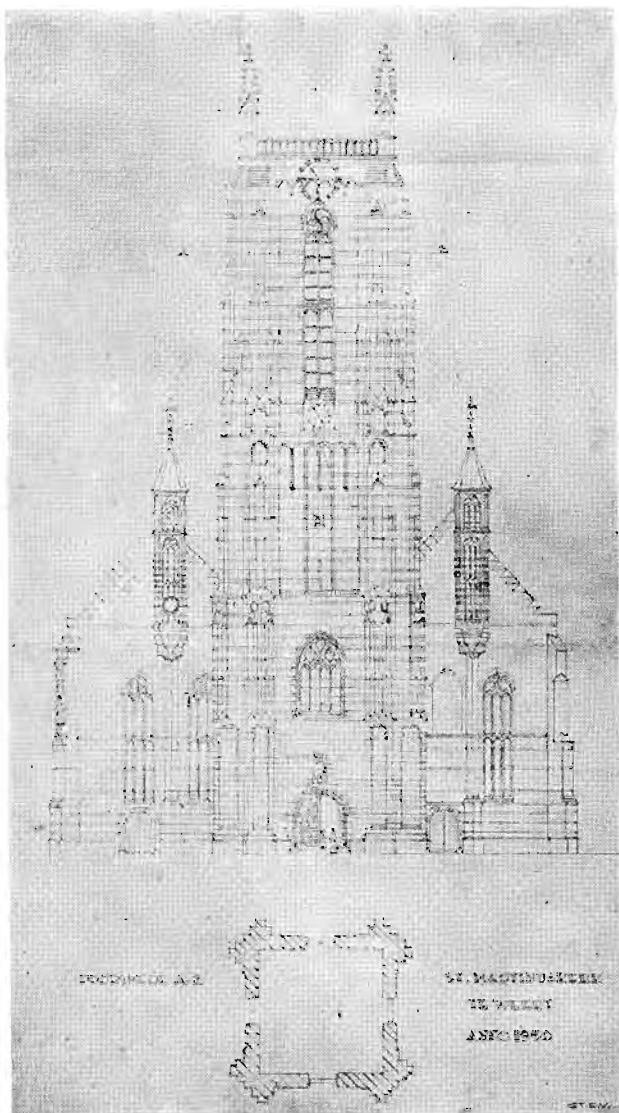
Er worden drie prijzen uitgelooft:

1e prijs een bedrag van f 1500.—;

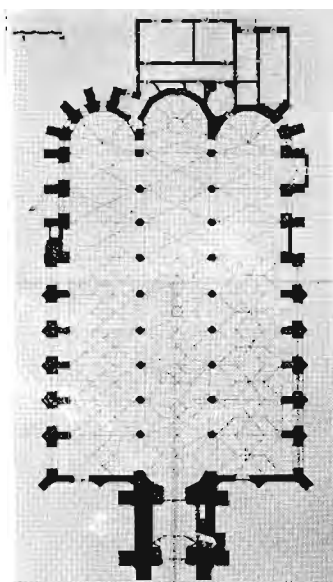
2e prijs een bedrag van f 1000.—;

3e prijs een bedrag van f 750.—.

Op voorstel van de Jury kunnen de prijzen eventueel anders worden verdeeld,

Aanzicht van de toren van de St. Martinuskerk te Weert
Schaal 1 : 500

Plattegrond van de St. Martinuskerk

Schaal 1 à 1000

Joch het totale prijzenbedrag mag niet worden uitgekeerd aan meer dan drie prijswinnaars of combinaties daarvan.

De uitbetaling der prijzen zal plaats vinden uiterlijk een maand na publicatie van het Jury-rapport.

Het kerkbestuur is bevoegd om na raadpleging van de Jury de opdracht aan een ander dan de Prijswinnaars) op te dragen. In dit geval zullen degenen, die worden voorbijgegaan, schadeloos worden gesteld volgens de A.N.P. 1934 art. 29.

Deze schadeloosstelling zal worden uitgekeerd uiterlijk een maand nadat het Besluit van het Kerkbestuur is bekend gemaakt.

Bij opdracht zal het werk worden gehonoreerd volgens de honorarium-tabel van de B.N.A. Klasse C.

V. ALGEMENE BEPALINGEN

1. De auteursrechten van de inzenders worden volgens artikel 35 van de A.N.P. gewaarborgd.
2. De anonimiteit, die geen inzender, op welke wijze ook, mag opheffen of straffe van buiten beoordeling te blijven, wordt op de volgende wijze gewaarborgd:
Alle stukken, waaruit de inzending bestaat, dus ook de emballage, moeten zijn gemerkt met een motto: dit motto samen te stellen uit met een normale schrijfmachine reproduceerbare woorden, letters of cijfers. Handschrift, naam en adres, noch lakstempel of enig ander teken, waaruit men de identiteit van de inzender zou kunnen afleiden, mag op één der stukken voorkomen.
3. De inzender voegt bij de inzending twee gesloten ondoorzichtige couverts, beide dus het motto dragende, waarbij op de ene het woord „naambrief” en op de andere het woord „correspondentie-adres” moet voorkomen.
 - a. Het couvert met „naambrief” bevat de naam, kwaliteit en woonplaats van de ontwerper, benevens een door hemzelf ondertekende verklaring, dat het ontwerp zijn geestelijk eigendom is.
 - b. Het couvert met „correspondentie-adres” bevat een adres voor correspondentie, dat niet het adres van de ontwerper-inzender mag zijn.
4. Indien een ontwerper méér dan één ontwerp wil inzenden, moet dit geschieden in afzonderlijke verpakking, onder verschillende motto's enz.
5. Inzendingen, die aan de gestelde regelen voor inzending niet voldoen, blijven buiten beschouwing, tenzij naar het oordeel van de Jury de afwijking geen onbillijkheid tegenover andere inzenders meebrengt.
6. De inzender dient er op te rekenen, dat zijn verpakking geschikt moet kunnen blijven voor terugzending per post of per spoor; deze terugzending geschiedt vrachtvrij, met bijvoeging van de ongeopende naambrief.
7. Wanneer bij retourzending aan het correspondentie-adres de zending wordt geweigerd, wordt na aangetekend bericht daarvan aan het correspondentie-adres de inzending gedurende drie maanden ter beschikking van de inzender gehouden. Daarna kan het Bestuur van de Groep Bouwkunst vrijelijk over de inzending beschikken.
8. De inzenders verklaren door hun inzending zich onvoorwaardelijk aan de bepalingen van het programma en de uitspraak van de Jury te onderwerpen.
9. De motto's van alle inzendingen zullen zo spoedig mogelijk na ontvangst der inzendingen worden bekend gemaakt in het „R.K. Bouwblad”, „Bouwkundig Weekblad” en „Bouw”.
10. De inzendingen moeten vrachtvrij worden bezorgd uiterlijk 30 November 1951 aan een adres, dat nader zal worden bekend gemaakt in de genoemde bladen.
11. De inzendingen worden van de dag van aankomst tot en met de terugzending verzekerd tegen brandschade en andere schade voor f 200,— per inzending.
12. Deelneming.
 - a. De mededinging aan deze openbare prijsvraag, welke ten doel heeft een schetsontwerp voor de beëindiging van de Martinustoren te Weert te verkrijgen, staat open voor alle in het architectenregister van de B.N.A. geregistreerde architecten en voor studerende aan de Technische Hogeschool te Delft of aan de cursus voor H.B.O. te Amsterdam en Tilburg. Om te kunnen mededingen moet men bovendien de Nederlandse nationaliteit bezitten.
 - b. Het kerkbestuur van Sint Martinus te Weert kan, indien het dat wenst, één of méér architecten persoonlijk uitnodigen om geheel overeenkomstig het reglement en het programma voor deze prijsvraag een schetsontwerp in te leveren.
 - c. Aan elk van deze persoonlijk uitgenodigde architecten zal als vergoeding hiervoor een bedrag groot f 500,— worden uitgekeerd.

VI. TENTOONSTELLING EN PUBLICATIE VAN INZENDINGEN

1. Het ligt in de bedoeling van de Prijsvraaguitschrijver om de inzendingen na de uitspraak van de Jury zo mogelijk in het openbaar ten toon te stellen op nader aan te wijzen plaatsen, waarbij het Jury-rapport ter lezing zal worden gelegd.
2. Daartoe blijven de inzendingen gedurende zes maanden ter beschikking van de Prijsvraaguitschrijver.
3. De inzenders hebben tot deze tentoonstelling gratis toegang.
4. De Prijsvraaguitschrijver heeft het recht gedurende deze periode alle ontwerpen te publiceren of ter publicatie af te staan, zonder de ontwerpers daarvoor enige vergoeding verschuldigd te zijn.

ALGEMENE NEDERLANDSE PRIJSVRAAGREGELN.

1. De Algemene Nederlandse Prijsvraagregelen (A.N.P. 1934) zijn op deze Prijsvraag toepasselijk.
2. Het Programma is samengesteld met inachtneming van de A.N.P.
3. Het Programma is op aanvraag verkrijgbaar bij de secretaris.